

Stanovanjska skupnost v Ptujju v pomoč družinam

Socialistična zveza delovnega ljudstva FLRJ je tista politična organizacija, ki utrjuje pot socializmu — družbeni ureditvi naše stvarnosti, ki temelji na čim pravičnejših odnosih med državljani.

Socialistični družbeni razvoj postavlja pred SZDL neprestano nove naloge. Reševanje teh nalog pa pomeni rast socializma, pomeni izboljševanje ravni našega življenja.

Med konkretnimi nalogami SZDL je formiranje stanovanjske skupnosti, ki bo ustanovila uslužnostne obrate v pomoč gospodinjstvom. Ti obrati ne bodo trgovski ali obrtniški, zato bodo oproščeni javnih dajatev.

ŠIRSE NALOGE STANOVANJSKE SKUPNOSTI

Stanovanjska skupnost bo usmerjala delo po svojih lastnih potrebah; na deželi stojijo pred njo drugačne naloge, v mestih spet drugačne. V Ptujju bo njena naloga ureditev kanalizacije, vodovoda, pospešitev tlakovanja cest; vpliv na komunalno ustanovo za redna čistilna cestna dela, skropiljenje cest, vpliv na podjetja za dostavljanje mleka na dom, za higijensko prodajanje kruha itd.

STANOVANJSKA SKUPNOST V POMOČ DRUŽINAM

Delo stanovanjske skupnosti v pomoč družinam pri gospodinjstvu rešuje, ponekod s servisi, ki so lahko po svojem ustroju trojnega značaja. Prvi nadijo gospodinjstvu delovno silo po potrebi z aparati. Gospodinja naroči servisu, da želi v določenem dnevu in uri snaliko. Servis jo pošlje z aparatom za »biksanje«. Cistilka očisti dve- do triosobno stanovanje s kuhinjo v dveh do treh urah, za kar plača gospodinja 40 do 60 din. Prav tako naroči gospodinja v servisu, da potrebuje dvakrat tedensko ali priložnostno varuhinjo za dojenčka ali starejšega otroka. Servis ji pošlje negovalko, za kar plača gospodinja za 5 ali 6 ur do 60 din, ali še manj, vendar ne na škodo v servisu zaposlene negovalke. Iz servisa pride po naročilu gospodinjice perica, perilo presteje, ga tam opere in odnese spet na dom gospodinjici. Gospodinja plača za tako delo po kosu od 2 din na-

prej po velikosti do 20 din, za kar plača skupno s ca. osmimi rjuhami za perilo okoli 300 din. Tako stane enkratno tedensko čiščenje okoli 60 din, mesečno skupaj 240 din, pranje perila okoli 800 din, otrok v zavetišču okoli 500 din. Skupna pomoč znesse mesečno okoli 1700 din.

Zena je s pomočjo servisa razbremenjena najbolj naporenega domačega dela. Zaposlena žena pa lahko v menzi stanovanjske skupnosti dobi tudi cenovno hrano kakor v gostinskih obratih. Na ta način je rešeno tudi vprašanje gospodinjinske pomočnice, ki jo zelo težko vzdržuje družina s slabimi mesečnimi dohodki, saj jo stane v denarju 3000 din ali celo več pole, polne oskrbe in socialnega zavarovanja.

Druga oblika servisoj so že omenjene javne kuhinje, otroška zavetišča, javne pralnice itd.

Tretja oblika so servisi z aparati na posodo. To so pralnice s stroji, ki se jih poslužuje določena skupina gospodinjstev, čistilni aparati za posodo, razni kuhinjski aparati itd. Zadnja oblika servisoj se doslej ni najbolj obnašala, ampak boje prva, ker so osebe, zadovoljene za uporabo strojev, izkušene pri delu s strojem. Stroji imajo zato daljšo življenjsko dobo, osebe pa pridobe pri delu veliko spretnost, kar je ekonomično za čas in denarna sredstva.

Taki so drobci iz razgovorov o servisu v pomoč gospodinjstvom v naši državi, ki jih bo tudi v Ptujju ustanovljala po potrebi stanovanjska skupnost.

KDAJ IN KAKO BOMO V PTUJSKI OBČINI IZPOLNJEVALI NALOGE STANOVANJSKE SKUPNOSTI

Pri nas bomo pristopili k pri-

pravam za izvrševanje širokih nalog stanovanjske skupnosti v jeseni. Na zborih volivcev ali po vprašalnih polah bodo volivci SZ izpovedali svoje želje in potrebe. Kar je najnujnejše, bo prvo na vrsti. Čim večja bo aktivnost stanovanjske skupnosti, tem bolj uspehe si lahko obetamo v prihodnje. Da je graditev socializma delo širokih množic — bo dokazala tudi stanovanjska skupnost, ki naj v svoje odbore izbere sposobne in pošteno delavne člane.

Soproga predsednika Nasera odpotovala z Brionov

Tanjug je zvedel, da sta soprogi predsednika ZAR Nasera in zunanega ministra Fazvija z otroki odpotovali 25. t. m. z letalom po 20-dnevnem oddihu na Brionih v Kairo.

Stalno aktualna naloga

V Programu ZKJ je obetavano tudi vprašanje produktivnosti dela, oziroma so določeni elementi, od katerih je odvisno razvijanje produktivnosti. Pomembno je, da se postavlja naloga izdelati sistem nagrajevanja izključno po delovnem učinku. Po socialističnih načelih mora biti nagrajevanje po efektu dela, višina osebnih dohodkov pa v odvisnosti od dela in da se glede na to plačni fond delavcev mora pečati v okviru celotnega gospodarstva sorazmerno s povečano produktivnostjo dela. Iz tega izhaja, da osebni zaslužki delavcev zavisiyo od splošnega nivoja produktivnosti dela v državi.

Zaradi velike važnosti, ki jo ima dvig produktivnosti dela na gospodarski razvoj, Zvezna ljudska skupščina in drugi za to poklicani organi stalno zasledujejo to vprašanje. Zvezna ljudska skupščina je obravnavala poročilo o dosedanjih rezultatih v izpolnjevanju letošnjega družbenega plana kot dela Perspektivnega plana za čas od leta 1957 do 1961. V zvezi z uspešnim izpolnjevanjem planskih nalog je tudi odlok Zveznega izvršnega sveta, s katerim so delavski svet pooblašteni odločiti o tudi večjih osebnih dohodkih, kakor so bili izplačevani po doslej veljavnih predpisih, prav tako pa so ustvarjene olajšave pri izplačevanju premij. Znano je, da so doslej gospodarske organizacije lahko izplačevale delavcem največ do 10 % iznad določenih postavk v tarifnih pravilnikih. Ta omejitev je sedaj odpadla.

Ko je v decembru preteklega leta Zvezna ljudska skupščina sprejela zakon o delovnih odnosih je bilo podčrtano, da tvori ta zakon celoto z zakonom o sredstvih gospodarskih organizacij. Podčrtano je tudi bilo, da je ta zakon velikega pomena zaradi tega, ker razširja pravice delavcev, jih učvrštuje in postavlja na stabilnejšo podlago. Iz teh predpisov je razviden socialistični značaj delovnega odnosa v pogojih družbenega in delavskega samoupravljanja v naši državi.

Po zakonu o delovnih odnosih gospodarska organizacija samostojno odloča, koliko sredstev bo porabila od stvarnega dohodka, potem ko odvede svoj delež za splošne družbene potrebe, za osebne dohodke delavcev in koliko bo odvedla v svoje sklade. Gospodarska organizacija tudi samostojno postavlja osnove za določanje osebnih dohodkov. V tem

delu je bil tudi sprejet odlok Zveznega izvršnega sveta o pooblaščenosti delavskih svetov, da lahko izplačujejo letos večji osebni dohodek, kakor je bilo prej predvideno.

Razumljivo je, da morajo organi

izpolnjevanja v gospodarskih organizacijah budno zasledovati gibanje produktivnosti dela, da bi pravilno nagrajevali in svedela tudi samo gibanje proizvodnje, da bi videli, kako vpliva učinka nagrajevanja na storilnost dela.

MLADI PTUJČANI na avtni cesti

Tudi ptujski mladina se je udeležila velike mladinske delovne akcije na Dolenskem.

V nedeljo zjutraj smo se odpeljali iz Ptujja. Mahanje, stiski rok, solze slovesa, smeh, topotanje z vrati in naše staro mesto je leginilo izpred oči.

Priključili smo se Celjanom. Na vlakcu je vladal smeh mladini, ki se je mešal z melodijami veselega Žižkovega kvinteta. Tudi ta je namreč z nami in skrbi za veselje in ples. Polja, vasi in griči so hoteli mimo oken. Kmalu smo bili v Novem mestu. Tam so nas čakali stari brigadirji s harmoniko in pesmijo. S kamioni so nas utrujene odpeljali v naselje Vrduček, 5 km od Novega mesta.

Pokazali so nam naš tabor. Priznam, da smo bili vsi močno razočarani. Saj je bila sama hosta. Toda zgrabili smo za delo in kmalu se je hosta spremenila v enega najprijetnejših taborov v naselju. Gredice mahu, brinje, poti posute z belim peskom, maketa Triglava, s katero je naš Sergej rešil vprašanje, kam s skalami, vse to vzbujajo domačnost.

V sredo smo začeli z rednim delom. Delamo na useku za novo, lepo, široko cesto, ki bo kmalu vezala naše najjužnejše in najsevernejše kraje. Mlada telesa so se zagrizla v lepljivo, težko ilovico. Roke, vajene peresa in svinčnika so kmalu dobile žulje.

Toda nismo klonili. Ne! Volja, močna volja mladim, da nekaj naredijo, je spodbujala utrujene roke, da niso klonile. Vedno več je bilo žuljev na nežnih rokah. Toda tudi nakopane zemlje je bilo vedno več. To vzbujajo pogum. Zadoščenje. Ponoč. Gledeš v to zemljo in pozabljena je žeja, vročina in prelet znoj.

Sonce je izginito za hribi in tudi našega delovnika je bilo konec. Čeprav utrujeni, smo vendar odkorakali s pesmijo in v spremstvu harmonike.

No, prvi dan je bila norma presežena za 25%. Precej hudo je vstajati že ob štirih zjutraj. Toda dosti boljše je delati v hladu kot pa v vročini. Takrat pa se potegnemo v kakšno senco in kaj

zajemo. Delamo šest ur, potem urejamo tabor, prosti čas pa prebijemo nekateri na igrišču, drugi v senci s knjigo v roki, nekateri pa hodijo na tečajje LT. Okoli sedme zvečer je zbor za večerjo, potem je večerja, po večerji pa je največja slovesnost — spuščanje zastave in proglastitev najboljših brigadirjev.

Če nismo preveč utrujeni, plešemo. Pa tudi kino imamo. Tako, da nam pravzaprav ni dolg čas.

Vsi imamo enotne uniforme. Nekaterim je dal ekonom malo prevelike, drugim premajhne, tako da so nam povprečno vsem prav. Na rokavih imamo prišite celjske embleme. Škoda, da nimamo domačih, ptujskih.

Smo najmlajša brigada v naselju in zato nam pravijo slovenski pionirčki. Nič zato! Mislim, da bomo vsem pokazali, da lahko tudi pionirčrke nekaj naredijo. Povedo nas poznajo. Posebno pa pa plesu zvečer. Našo muziko bi morali posojati vsak dan, da bi vse zadovoljili.

Prvi v naselju smo priredili brigadni večer. Vse smo lepo pri-

17 let od prvega strela

22. julija 1941 je počila prva puška v organizirani narodnoosvobodilni borbi proti tujemu okupatorju in zavojevalcu. Zato slavimo vsako leto tega dne Dan vstaje slovenskega naroda

proti tujemu zavojevalcu in zatiralcu.

Na sliki: spomenik Jožetu Lačku v Ptujju, ki simbolizira narodno osvobodilni boj na področju bivšega ptujskega okraja.

NAS KUMENTAR

Za Libanom je prišla Jordanija. Angleži so podprli svoje zavetnike in izkrcali padalce z vsoto potrebno opremo in orožjem na letališču v bližini glavnega mesta Amana. Medtem ko prvi trde, da so prišli »bratit libanonsko neodvisnost pred napadom od zunaj«, se drugi sklicujejo na povabilo kralja Huseina. O tem, da se zaradi uspeha državnega udara v Iraku boje za petrolejske urele (Angleži imajo prevladujoče število delnic v iraški petrolejski družbi), uradno molče. Prikritje izjave o nevarnosti pred sovjetskimi vdoroma v ta del sveta so sedaj potisnili bolj v ozadje in raje operirajo z »neposredno nevarnostjo, ki ne preti od nikogar drugega kot od — Združene arabske republike.

«Le še en nepremišljen korak — in svet bo zdrvel v novo vojno,« je pred dnevi opozorila burmanska vlada. Tega mnenja so vsi, ki jim je mir pri srcu. Jugoslovanska vlada je v poslanici, ki jo je izročila vsem članicam OZN, predložila, naj bi sklicali izredno zasedanje Generalne

skupščine. Sedaj, ko so ameriške čete ne bodo našle primernega razloga ter ob ameriškem blagoslovu vdrle v Irak; da bi znova pripeljale na oblast sile, ki so podpirale britansko politiko na Srednjem vzhodu? Uradna »jamstva« v Londonu in Washingtonu so le pesek v oči, saj jih lahko vsak trenutek umaknejo. Več kot razumljivo pa je, da Irak ne bo ostal osamljen. Računa lahko na pomoč ZAR — v tem smislu sta se obe vladi že sporazumeli —, pa tudi na pomoč z Vzhoda.

Položaj je torej dovolj jase in prav zaradi tega toliko bolj eksploziven. Varnostni svet ga ni mogel rešiti, ker visi nad njim pravica »vetas«. Glavni tajnik Hammarskjöld bo nadaljeval svoje delo, kot je sam izjavil, ter skušal z večjim številom opazovalcev opraviti nalogo, katero mu je zaupal Varnostni svet. Toda ta se nanaša le na Libanon. O tem, da se v libanonske notranje zadeve niso vmešavali krogi ZAR, je danes objektivnim opazovalcem jasno. O tem niso prepričani edino tisti, ki so pripeljali ameriške vojske na libanonska tla in se s tem na najbolj grob način sami vmešali...

Indijski predsednik Nehru se je pred dnevi obrnil na Hruščeva z željo, naj bi se vanj SZ vzdržata vsakega nepremišljenega dejanja. Kot kaže, so v Moskvi opozorilo tudi pravilno dejeli. Predložili so zahodnim veleposlanim posebno konferenco predsednikov vlad, ki bi bila posvečena samo Srednjemu vzhodu. Na njej naj bi naš primerno rešitev. Na Zahodu so odgovorili, da bi v tako konferenco lahko privolili le v okviru Varnostnega sveta, ker se ta tako ukvarja z libanonskim vprašanjem.

Kazalo je, da skušajo s tem minirati predlog. Toda kmalu je sledil sovjetski odgovor. Moskva je pripravljena poslati svojega ministrskega predsednika v New York, če to store tudi britanska, francoska in ameriška vlada. Zahteva le, naj bi povabili tudi Nehruja, znanega borca za mir, kot predstavnika Azije, ter prizadele arabske dežele.

Kaže, da so zahodni krogi sedaj nenadoma presenečeni zaradi sovjetske odločitve. V Washingtonu se neuradno spotikajo ob tem, da bo v Varnostnem svetu poleg rednih članov — petih stalnih in šestih nestalnih — preveč povabljenih gostov. V Parizu pravijo, da je bila primernejša konferenca s petih za zaprtimi vrati, kjer je pač mnogo laže — trgovati. (Najbrž se boje, da bi v javni razpravi kdo anehoter omenil prelivanje krvi v Ažiru in obse-dil francoski kolonializem!)

PiB

XV. Mariborski teden

od 25. julija do 3. avgusta 1958

Obiščite

Velika manifestacija našega gospodarstva, kulture in športa, bogata razstava industrijskih proizvodov, velika revija kmetijskih strojev. Posebna razstava najboljših štajerskih vin. Pestra modna revija. Mnogo kulturnih in športnih prireditev ter koncertov. Za razvedrilo bo na razpolago velik moderen zabavni park. Gospodarska razstava v novozgrajenih velikih lastnih razstavnih prostorih ob Dravi.

Na železnici 25% popust!

Regulacija Pesnice

V petek, 18. t. m. je obiskala gradbišče na Pesnici pri Forminu skupina predstavnikov Okrajnega ljudskega odbora iz Maribora in gospodarstvenikov in se prepričala, da dela pri regulaciji Pesni-

in so sedaj že pri forminskem mostu. Področje Cvetkovič-Osluškovič je že gotovo. Čez to 3,4 km dolgo področje se mirno pretaka Pesnica v široki strugi s širokim obrežjem, ki je sposobno sprejeti

gotov še železobetonski most na Forminu. Zaposlenih je 235 delavcev, predvsem iz Haloz in okoliških vasi, nekaj tudi iz Slovenskih goric in iz Hrvaške. Delajo v eni izmeni. Pri najtežjih delih jim pomagata žetjav in buldozer. Doslej so že premaknili nad 59.000 kubičnih metrov zemlje. Na delovišču so zlasti ob gornjem delu celi hribi navozone zemlje, ki imajo celo svoja imena. Tekom letošnjih del bo gotovo 2.900 km struge z obrežjem in oba mosta, t. j. v Cvetkovič in na Forminu in s tem bodo tudi izčrpana za letošnja dela določena sredstva.

Tekom avgusta bo v Dornavi pri mostu Dornava-Polenšak zgrajen razbremenilni kanal, da zlasti ob deževju ne bo odvišna voda na večjem kolenu nad mostom silila čez obrežje. Teja več niso utegnile napraviti mladinske delovne brigade, ki so pred leti širile strugo in gradile obrežje na 1.200 km dolgem pasu v Dornavi. Ko bo tekom prihodnjega in naslednjih let Pesnica po novi strugi od Dornave do izliva v Dravo, bodo bližnji travniki in njive brez nevarnosti pred poplavi, kakor se bodo za prebivalstvo ob Pesnici začeli boljše časi ob dobri zemlji in visokih hektarskih donosih.

vele količine Pesnice ob nalivih. V Cvetkovičih še morajo zgraditi železobetonski most razpnete 42 in širine 4 metre. Dela so že v teku. Do konca leta bi moral biti

Hribi zemlje pri širjenju struge Pesnice na Forminu.

ce na tem sektorju dobro napredujejo in da bodo tukaj uporabljena sredstva dobro naložena ter v prid celotne Pesniške doline, od izvira do iztoka Pesnice. Po ogledu so se gostje, med njimi podpredsednik Tine Lah, o organizaciji dela in o uspehih ter izkušnjah pri regulaciji Pesnice zelo pohvalno izrazili, obenem pa zagotovili, da se bodo dela na Pesnici tudi drugo leto v nezmajšanem obsegu nadaljevala, da bo končno dolina Pesnice najedovitejša dolina v tem delu Slovenije. Letos marca so se nadaljevala dela regulacije Pesnice na njenem spodnjem koncu, pri izlivu

Novi krvodajalci

Kolar Mihael, Središče ob Dravi 95; Pečuh Marija, Botkovič 7; Slodnjak Jožef, Rotman 8; Slodnjak Franciška, Juršinci 45; Sovec Franc, Rucmanci 36; Horvat Roza, Trojane 11; Zupanič Neža, Zgor. Hajdina 47; Cafuta Nežka, Skorba 6; Mlakar Marija, Slovenja vas; Intihar Ivan, Gerečja vas 70; Vogrinec Ivan, Gerečja vas 70; Gasperšič Marija, Sp. Hajdina 24; Krajnc Ana, Babinci 18; Kirbiš Angela, Zgor. Hajdina 68; Jeza Marija, Sp. Hajdina 61; Panikvar Marija, Gerečja vas 27; Turnšek Blaž, Gerečja vas; Zlahtič Stefan, Vintarovič 64; Rudič Ivan, Sp. Hajdina 41; Fruk Mirko, Apače 128; Podpečan Vlado, Ptuj, Murkova 5; Soštarč Franc, Dragovič 3; Bombek Dragica, Ptuj, Krempljeva 5; Njivar Tončka, Ptuj, Zagrebška 13; Skolnik Drago, Cvetlin 9; Skolnik Minka, Cvetlin 9; Milarič Rozalija, Macinec 82; Stopar Marija, Ptuj; Tušek Alojzija, Pobrežje 42; Kampl Anton, Zgor. Hajdina; Veselič Matilda, Ptuj, Vičava 14.

Rojstva, poroke in smrti na področju matičnega urada Ptuj

ROJSTVA

Rodile so: Marija Stumberger, Cirkulane 57 — Elizabeta; Milica Sittenfrei, Nova vas 54 — Romana; Marija Spoljar, Sp. Hajdina 25 — Janeza; Marija Majcen, Hranjigovci — Mirka; Angela Breg, Grajenščak 68 — Alojza; Ema Vogrinec, Skorba 60 — Ivana; Ana Skledar, Ptujška gora 50 — Janka; Milica Pravičič, Hrastovec 28 — Romana; Katarina Harlamov, Krčevina 43, roj. 1895 umrl 7. jul. — Čuš, Dornava 4 — Ana; Marija Vrabl, Markovci 5 — Janeza; Danijela Muhič, Ptuj — Franca.

POROKE

Poroke: Anton Friegl, Ptuj, Masarykova 1 — Marija Pučko, Ptuj, Novo naselje 1; Ilija Ceranič, Sisak — Hedvika Koser, Grajska 1, Ptuj.

SMRTI

Smrti: Matevž Vidovič, Krčevina 43, roj. 1895, umrl 7. julija 1958; Ana Zavec, Vareja 15, roj. 1895, umrla 7. julija 1958; Jožef Breznik, Ptuj, Ob Dravi 3, roj. 1911, umrl 8. julija 1958; Anton Bračko, Rogoznica 13, roj. 1902, umrl 1. julija 1958.

5 novih skupnosti

Zadružna poslovna zveza Ptuj pripravila s tehnične strani vse potrebno za ustanovitev sadjarško-vinogradniških skupnosti v Žetalah, Podlehniku, Cirkulanih, Vidmu in Muretincih. Na vsakem izmed teh področij je pod nadzorstvom kmetijskih izvedencev izkopanih nekaj 1,20 do 1,50 m globokih profilnih jam za proučevanje sestave zemlje in potrebe po agrotehničnih ukrepih. Istočasno zbira kmetijski izvedenci vzorce zemlje na vseh navedenih področjih za analizo.

Predvidoma bodo v enem mesecu gotove vse tehnične in ostale priprave za ustanovitev skupnosti in za sklenitev pogodb med člani skupnosti in zadrugami, ki bodo podprle ustanovitev in pozneje delovanje skupnosti.

Ceste so popravili

V krajevnem odboru Gabernik — Kukava so še vedno v središču pozornosti občinstva in krajevnih odbornikov krajevne ceste, ki jih domačini sami popravljajo, deloma pa s sredstvi iz sklada za ceste. Med cestami, ki so bile najbolj potrebne popravila, so bile ceste Gabernik—Gradišak, Gabernik—Mostje in cesta v vasi Kukava. Te ceste so že deloma popravljene.

Krajevni odbor Gabernik—Kukava je sklenil, da bi ceste v vasi Gabernik vzdrževali začasni častar, ki bi delal do 1. novembra tedenske enkrat na cesti.

Sklenili so tudi stopiti v stik z občino Ptuj zaradi morebitne občinske finančne pomoči za izboljšanje cest na tem področju Slovenskih goric.

KOT ŽRITVE STE PADLI V BORBI ZANAS

NAD 500 ŽRTEV JE PADLO IZ PTUJSKEGA OKOLIŠA ZA NASO OSVOBODITEV • PRIOBČUJEMO NJIHOVE KRATKE ŽIVLJENJEPISE V POČASTITEV NJIHOVEGA SPOMINA

Kokolj Ivan se je rodil 16. 11. 1909 v Juršincih. Bil je edini sin v družini malega posostnika. Poleg domačega dela se je zaposleval tudi priložnostno. V dobi okupacije se je kmalu povezal z Jožetom Lackom in pristopil k OF. Okupator ga je aretirjal z ženo vred 26. 8. 1942. Poslali so ga v mariborske zapore. Zeno so pomilostili, njega pa obsodili na smrt in ustrelili v Mariboru dne 2. 10. 1942 kot talca.

Kramberger Franc se je rodil 7. 1. 1894 v Krčevini pri Ptujju. Po poklicu je bil železničar v ptujskih delavnicah. Stanoval je v Novi vasi pri Ptujju. Njegova hiša je stala na položnem griču, na samem, zato je bila kaj primerna za tajne sestanke, na katere so prihajali dr. Potrč, Ivan Spolenjak, Jože Lacko in drugi vodilni komunisti. Po prihodu okupatorja je vsa Krambergerjeva družina začela sodelovati v narodnoosvobodilni borbi. V njegovi hiši so se še naprej shajali komunisti, organizatorji OF pri nas. Sam Kramberger se je udeleževal sestankov, ki so utrjevali pot OF v ptujskem okraju. Dne 7. 12. 1941 so ptujski gestapovci s sinom kičurčavničarja Scheichen-

bauerja in z Lovrenčičem iz Budine obkobil Krambergerjevo hišo, v kateri je bil negalec Jože Marn, ki je opravljal odgovorne naloge OF. Gestapovci so bežečega obstrelili v bližini Brenčičeve hiše. Po trpičenju so ga 25. 3. 1942 v Mariboru ustrelili. Krambergerjevo Nežko in hčerki Steško in Mleno so mučili v ptujskih zaporih, nato pa ju odpeljali na Borl, pozneje pa v Maribor. Steško so izpustili za nekaj časa, nato pa so jo konfirirali v Hannoveru. Nežka pa je v Ravensbrücku učakala osvoboditev.

Kramberger Franc se je umaknil v ilegalno žetje v jeseni 1941. Ko je bila osnovana I. slovenjgorska četa januarja 1942, se je Kramberger od časa do časa kot terenski aktivist pridrujeval četi. Za stalno je prišel k četi v noči med 7. in 8. avgustom 1942 z Lackom Jožetom. Naslednji dan je bila zaradi izdajstva četa obkoljena v gozdčiču Laze blizu Mostja ob Pesnici, kjer je Kramberger padel.

Kaučević Franc se je rodil dne 11. 11. 1890 v Staršah na Dravskem polju. Po poklicu je bil poljski delavec in amajec pri Orniku v Ptujju. Po svoji hčerki aktivisti Anici Kaučević je dobil zvezo z Lackovo skupino. Vedel je za delo aktivistov in jih je tudi materialno podpiral. Pri njem so se shajali leta 1942 na stanovanju. Ker so ga domači izdajalci javili gestapu, so prišli ponj, ga zaprli in zvečinsko mučili. Dne 2. oktobra 1942 so ga po dveh mesecih trpljenja ustrelili kot talca v Mariboru.

KAUČEVIČ ANICA se je rodila 1. V. 1924 v Ptujju. Bila knjižgoveška vajenka v Ptujju. Po prihodu nemških fašistov je sodelovala z brati Reši v OF. Najtesneje je bila povezana z Vinkom Rešem, po katerem je prevzela tudi funkcijo sekretarke SKOJ za ptujski okraj, ko je odšel kot prvoborec v I. Slovenjgorsko četo. Anica je hranila doma vojaški material za prvoborce. Hodila je na sestanke k St. Jurju ob Voglajm, od koder je prinašala direktive za terensko delo OF in SKOJ.

Po izdaji so jo avgusta 1942 aretirali v St. Jurju in jo odpeljali v Ptuj, ker so jo hoteli z mučenjem prisiliti, da bi odgovorila o sodelavcih. Mnogokrat je padla ob bolečin v nezavest, zlomili so ji tudi levo roko, a Anica je močljala. Decembra 1942 so jo prepeljali v Maribor, od tam v policijske zapore Rosatiengeldene na Dunaj. Z Dunaja so jo transportirali v Auschwitz, kjer je za dobljenimi ranami in notranjimi poškodbami ter slabe prehrane umrla 7. avgusta 1943.

KG Kidričevo in nove sorte pšenice

Te dni so končali z mlajvijo pšenice tudi na Kmetijskem gospodarstvu Kidričevo pri Ptujju, ki je pokazala dokončne rezultate letošnjih poskusov z italijanskimi sortami, ki bodo nedvomno do-

dravskopoljskih njivah osem italijanskih sort pšenice in je po doseženih uspehih povzelo, da najbolj uspevajo na naših večinomno prodatih, na odprtem ležečih ter obilnega gnojenja po-

zavetju. Sorta Produttore zahteva globoko humusnato zemljo. Sorta Autonomia je slična naši sorti Ul, ima pa genetsko večjo rodovitnost in je manj odporna proti rji. Sorta San Marino se je na splošno najbolj uveljavila in je tudi najbolj odporna proti pozebi in glivičnim boleznim. Poleg lastnosti zemlje in semena je na letošnji pridelki KG Kidričevo kot na večino pridelka ostalih pridelovalcev žitnice močno vplivala suša, sicer bi bil ob gnojenju s povprečno 1250 kg umetnih gnojil na hektar pridelek znatno večji. Sorta Produttore je dala 55 stotov na hektar, sorte San Lucia 36,10 met. stotov, sorte Autonomia, San Marino, San Pastore nekaj nad 31 in 32 met. stotov, manj od teh pa so dale sorte Verna in Ovest, ki sta primernejši za hribovite predele. Sorta R 37 je dala nad 42 met. stotov.

Letošnje izkušnje so tudi pokazale, da zahtevajo žitarice na tukajšnjih prodatih tleh nad

1500 kg umetnih gnojil na hektar in mora na tako gnojenih površinah ter ob dobrem semenu prirasti vsaj 32 met. stotov žitaric. KG Kidričevo ima še premeščen stalež živine, da bi z domačimi gnojili zadovoljili vse površine. Na poskusnih njivah so gnojili s 600 kg Thomasove žlindre, s 300 kg kalijeve soli in s 350 kg nitromonkala. Koristi takega gnojenja bodo občutili tudi naslednje kulture.

Od letošnjega pridelka pšenice, ječmena in rži bo šlo za semeje nad 50 ton pridelka v Kidričevem. Posebno povpraševanje je po semenski rži od uvoženega semena, ki jo lahko pridelujejo na večjih kompleksih KG Kidričevo lečeno od njiv z ržo ostalih pridelovalcev rži in brez bojznih za pomešanje kvetkate. Semenski pridelki pšenice bo koristel vsej Sloveniji, saj je letos znatno večje zanimanje za sejanje pšenice italijanskih sort kot prejšnja leta, saj so z njimi tudi že dosežene ugodne izkušnje.

Simodolke Kmetijskega gospodarstva v Kidričevem na paši.

brodili v bodoče vsem, ki so se že odločili in ki se še nameravajo odločiti za bodočo setev italijanskih sort pšenice na tukajšnjih poljih.

KG Kidričevo, ki je v teku zadnjih let glede na dosežene uspehe zaslovelo kot eno izmed najboljših kmetijskih gospodarstev v Sloveniji, je leti posejalo na

treh njivah poleg že udomačenih sort Ul in bavarska kraljica italijanske sorte R 37, Produttore, Autonomia in San Marino. 5 sorte R 37 imajo v Kidričevem že dveletne izkušnje. Obkraj je dala dober pridelok, je pa občutljiva na hude zime, ko lahko pozebe, in zahteva gosto setev (200 kilogramov na hektar) na njivah

HVALA VSEM!

Z nedeljsko tombolo, 20. t. m., je Ptujsko turistično in olepševalno društvo izpolnilo eno svojih največjih skrbi in nalog, sprejetih na občnem zboru ob razumevanju in podpori ptujskih gospodarstvenikov in ustanov ter številnega občinstva od blizu in daleč, ki je odkupilo skoraj 17.000 tombolskih listkov, da bi

poskušilo srečo pri 20 tombolskih in več sto manjših dobitkih.

Brez težav sicer tudi tokrat ni šlo. Veliko skrbi je bilo z zbiranjem dobitkov in z razpadojo tombolskih listkov, kar je zahtevalo več časa kot je odbor predvideval, zato je prišlo do preložitve datuma za 14 dni pozneje kot je bilo prvotno v načrtu. K sreči je bil 20. julija t. l. lep dan, sicer skoraj prevroč za vse, ki so na Titovem trgu in okrog trga junško vzdržali na vročini nad 2 in pol uri ter čakali na srečo, ki je marsikomu tik pred koncem ušla in se nasmejala drugemu.

Glavni dobitki so prišli večinoma v roke moških. Moped je dobil tov. Skaza, uslužbenec ptujске pošte, ostale dobitke pa so dobili udeleženci tombole iz Lovrenca, Majšperka, Dubrave in od drugod.

Odbor Turistično-olepševalnega društva Ptuj in prireditelji odbora se tem potom vsem podjetjem in ustanovam zahvaljuje za dobitke, prodajalcem listkov za izkazano pomoč in vsem kupcem tombolskih listkov, skratka vsem, ki so pomagali društvu izvršiti nalogo in s tem izpolniti obljubo, da bo z dobitkom tombole ptujské grajski hrib spremenjen v ptujski park, v katerem se bodo radi zadrževali v vseh letnih časih vsi obiskovalci ptujških muzejev in novourejene restavracije.

Vl.

KG Placar napreduje

Kmetijsko gospodarstvo Placar se pripravlja na melioracijo 14 ha njiv, površin z žarnato podlago in obilno podtalno vodo, ki se steka na te površine z Mestnega vrha. Ob večjih nalivih odnaša s teh površin odvišna voda gnojilo in semeje. Za melioracijo z drenaznimi cevmi in speljavo podtalne vode v Rogoznico bo potrebno nad 2 milijona sredstev, od katerih bo moralo gospodarstvo Vurbeč-Placar vložiti 30 odst. lastnih sredstev, ostalih 70 % pa bodo do-

bili v obliki dolgoročnega kredita iz republiškega in okrajnega sklada za melioracije v kmetijstvu. Tozadavni elaborat je v glavnem gotov. V teku je tudi še arondacija gospodarstva, ki še ima najbolj razsejane površine. Dosedanji postopek ni bil vezan s posebnimi težavami.

Po zgledu večjih živinorejskih gospodarstev v Sloveniji je tudi Kmetijsko gospodarstvo Placar ogradilo 10 ha obsegajoči pašnik z električno žico in pase 90 glav

živine z električnim pastirjem. Zica je potom posebne naprave vezana z omrežjem in strese kravo, ki se ji preveč približa na paš. Enkratna izkušnja vsaki živini zadošča, da se žici veče ne približa. Na pašnikih je zato kakega pol metra od žicne ograje neopasena trava.

Na tem gospodarstvu je živina tudi ponoči na prostem in je tako utrjena, da ji tudi nagle vremenske nepravilice (dež, nevihta) ne škodujejo. Nasprotno, živina se po dežju prijetno počuti.

Velik pašnik med cesto in Rogoznico imajo razdeljen v 14 žrednikov. Na vsakem od teh se pase živina le po dva dni, nakar trava zopet nadorača in je na pašniku vedno dovolj hrane. Vsa živina je dobro rejena, saj imajo za približek na veliki parceli blizu hlevov deteljščice. Mleko prodajajo mlekarji.

V načrtu imajo tudi razširitev hlevov, ki so že pretesni za 90 glav živine in za pomladke, ki je stanjen v premahnen prostor. Sedanji hlevi bodo moderno urejeni in v njih živina ne bo več privezana. Tudi jaslji bodo moderno narejene. Hlevi bodo razširjeni proti silosom, ki bodo pod isto streho z njimi.

Iz Podgorc

Prvo nedeljo 3. avgusta t. l. bo v Podgorcih v gostilni Bombek gasilska veselica s srečolovom, čigar presežek je namenjen za graditve gasilskega doma v Podgorcih. Les za strešno ogrodje že imajo. Pripravila ga je aglana 14 članska gasilska četa.

To bo letos prva veselica v Podgorcih in pričakujemo, da bo dober udeležba, ker se ljudje po žetvi in mlajvi radi razveselijo in tudi radi podprejo gasilske prireditve.

Požar pri Lovrencu

V torek zvečer, 22. julija t. l., je izbruhnil pri Jožetu Turku iz Lovrenca na Dravskem polju štev. 47 požar, ki je v kratkem času uničil hleve, šupo, 2 voza sena in siame ter klet in ogrožal domačo kot tudi sosedovo stanovanjsko hišo. Na pomoč je prihitelo več gasilskih čet, od katerih se je lahko s svojo cisterno najbolj uveljavila gasilska četa iz Ptujja, ki je dovažala vodo na požarišče iz bližnje Polskave. Ob uporabi nad 12.000 litrov vode je uspelo ogenj lokalizirati in zadušiti. Zaradi pomanjkanja vode iz bližnjih studencev ostale gasilske enice niso mogle mnogo pomagati. Pri Turkovih je bila v času požara doma le bolana gospodinja. Požarni zid je nekaj pripomogel, da ni zgorelo tudi stanovanjsko poslopje.

Ob letošnjem tretjem požaru pri Lovrencu bodo morali vaščani temeljiteje razmisliti, kaj bo v bodoče z njihovo odmrlo gasilsko četo, ki bi naj bila budna

nad premoženjem vaščanov in ki bi skrbelo za požarno varnost na vasi.

Pri Klasinčevih v Zlatoličju je gorelo

V petek zvečer 18. julija 1958 okrog polnoči so se pripravljali pri Klasinčevih v Zlatoličju na mlitev z mlatilnico na električni pogon. Ob poskusnem pogonu so ugasnile na gospodarskem posloppju luči in kmalu za tem je izbruhnil na tem posloppju požar, ki je kmalu uničil ostrešje in lesene stene pa tudi sosedovo drvarnico.

Pripravljeni mlitici so se takoj lotili reševanja živine in gospodarstvenika, voz in vsega, kar se je rešiti dalo. Na pomoč je prihitelo 8 ali 9 gasilskih čet iz bližnjih gasilskih čet, ki so požar lokalizirale.

Koncem aprila letos je gorelo pri 4 Klasinčevih sosedih, ker je pihal ob požaru močan veter. K sreči tokrat vetra ni bilo, sicer bi nesreča zadela tudi Klasinčevoga sosedo, ki ima prav tako kot Franc Klasinč gospodarstvo posloppje pokrito s slamo.

KULTURA in PROSVETA

Vedno več bralcev

Ko ob polletju potega Mestna knjižnica in čitalnica Ptuj obracun svojega dela, je prav, da se tudi javnost seznanj z uspehi in neuspehi, problemi in težavami, ki jih ima ta pomembna kulturno-prosvetna ustanova v naši občini.

Iz leta v leto, od polletja do polletja počasi, a vztrajno raste obisk bralcev. Tako so v minulem polletju obiskali bralci oddelka za odrasle 4310-krat (472 obiskov več kot lani v istem razdobju) in si sposodili 7840 knjig (447 več kot lani). Pri bralcih prevladujejo namoščenici, gospodinjice in dijaki, premalo je kmetov in delavcev.

Najzvestejši obiskovalec je sodnik Anton Kancler, ki se je vpisal 11. II. 1946 (3 dni po ustanovitvi knjižnice) in si že več kot 12 let redno sposoja knjige. In še eno moramo imenovati: vsem za zgled naj bo prepričana halozška kmetica, 60-letna od dela in let upognjena Nežka Klančič, ki ji tri ure dolga peš hoja ni preveč, da si pride v mesto po knjige in jih tudi redno vrača (ko bi jo v zadnjem posnemal še vsi ptujski bralci!).

Naši člani se včasih pritožujejo, da jim nudi knjižnica premalo izbire; zlasti razočarano tiste, ki iščejo predvsem novih knjig. Te namreč nabavljamo le v 2-3 izvodih, ker po dokončani dobri prvotno zanimanje za knjigo upadne in bi nam bili odvisni izvodil le mrtev kapital. Odločilno je seveda tudi finančno stanje. Zaradi visoke cene knjig in zaradi velikih osebnih in operativnih izdatkov ostane za nakup knjig le manjši del proračunskih sredstev. Poleg vsega tega pa mora naša ustanova kot občinska (torej pomembnejša) knjižnica, če hoče izpolnjevati svoje kulturno poslanstvo, kupiti vsako pomembno slovensko knjigo ne glede na to, ali bodo povprečni bralci sprejemali po njej ali ne. Tako prihaja na naše police in tam več ali manj obilno poučno-politična literatura, leposlovno-esejistična dela in pesniške zbirke.

Tudi v mladinskem oddelku se je obisk v primeri z lanskim letom dvignil. V I. polletju so mladi bralci obiskali knjižnico 3582-krat (384 obiskov več kot lani) in si sposodili 6570 knjig (373 več kot lani). V tem oddelku je najstarejši bralec učenec Boris Gorup iz Ptuja, ki je prebral že vse knjige in jih že drugič oziroma tretjič jemlje v roko.

Povezani prostori obeh oddelkov, predvsem pa ena sama čitalnica, ki jo uporabljajo odrasli in mladina, znižujejo knjižni promet in obisk odraslih v čitalnici. Zato si uprava knjižnice in Društvo prijateljev mladine v Ptujju že od lani prizadevata urediti v sosednih prostorih mladinsko knjižnico z lastno čitalnico. Kljub finančni pomoči 614.000 din, ki so jih v ta namen prispevali Obč. ljudski odbor Ptuj, Zveza prijateljev mladine Slovenije v Ljubljani in bivši Okrajni odbor Društva prijateljev mladine v Ptujju, so ostala vsa prizadevanja brezuspešna, ker se je v že objavljeni prostori vselilo trg. podjetje »Izbrira«. Po zagotovitvi pred-

stavnikov Obč. ljudskega odbora Ptuj in stanovanjske uprave, da se bo »Izbrira« avgusta izselila, pa sedaj trdno upamo, da bomo lahko še pred koncem leta uredili mladinsko knjižnico in čitalnico.

Obvestilo

Bralce obveščamo, da bo zaradi pregleda knjižnega fonda knjižnica od 25. do vključno 30. avgusta zaprta in jih obenem prošimo (zlasti zamudnike), da pred pričetkom inventure (do 23. avgusta) vrnejo izposojene knjige.

In še nekaj prosi uprava bralce: Pazite na knjige, ker so naša skupna last! Zato:

1. Vzemite knjigo le v čiste roke in jo položite na čisto podlago! Ne zavito knjigo doma ovijte! Ne pišite in ne čekajte po knjigah, ne trgajte listov in ne izrezujte slik! Ne upogibajte listov!
2. Vračajte knjige redno! Ne delajte nam in sebi nepotrebnih stroškov!
3. Pomagajte nam z nasveti in opozorili, ker bomo lahko le s skupnimi močmi ohranili naš knjižni fond!

Prvi prapor Rdečega križa

Organizacija Rdečega križa Turski vrh je pripravila za nedeljo, 13. julija t. l., posebno slovesnost z razvijem prapora Rdečega križa in veselico s srečovanjem. Dobiček prireditve je namenila za graditev studenca v Drenovcu.

Raziskovanje rudarskega podzemlja se nadaljuje

Geološki zavod v Ljubljani že od letošnjega aprila dalje z vrstani raziskuje zemeljske plasti v bližini rudnika premoga Šega pri Makolah. Pod strokovnim vodstvom rudnika Velenje pa se nadaljuje tudi jamska raziskovanja plasti premoga, kar pa ne ovira kopej premoga za dobave v Avstrijo in K'i'dričevce, ki sta glavna odjemalca visokokaloričnega premoga iz Šege. Le manjše količine vzamejo kovači.

Novi naročniki

»Ptujskega tednika«

Toplak-Sagadin, Splošna bolnica Maribor; Konrad Kodrič, V. P. 1202/8, Travnik (Bosna); Ožbald Štrafela, Markovci 25; Venčeslav Strnad, V. P. 5925/1, Visoko (Bosna); Jakob Mlakar, Majski vrh 46, Videm; Neža Pepejinjak, Zetale.

Dobremu učitelju in tovarišu v slovo

Naš kraj, Cirkulane, zapuščia zopet človek, ki ga bodo starejši kakor mladina občutno pogrešali. Tov. Karl Kordež, dober vzgojitelj, politični delavec in tovariš odhaja na novo službeno mesto v Ruše pri Mariboru.

Odhod tov. Kordeža iz našega kraja pomeni hudo izgubo. Aktivni je bil v telovadnem društvu, bil je član upravnega odbora

kmetijske zadruge, udeleževal se je povsod. V kratkem času si je znal pridobiti popolno zaupanje vsega ljudstva. Zato pa je slovo toliko težje.

Tov. Kordežu želimo na novem službenem mestu prav toliko uspehov, kakor jih je dosegel v našem kraju in naj ne pozabi nas kdaj pa kdaj obiskati!

TF

Taborniki DTV Partizan iz Ormoža pri kohanju v prijetno topli Pesnici

Prijetni, vendar pretesni prostori

MESTNI KINO PTUJ

predvaja od 25. do 27. julija sovjetski barvni film »ARENA SMELIHA« in od 29. do 31. ju-

ptujске knjižnice in čitalnice

lija sovj. barvni film »OBADA«.

KINO MURETINCI

predvaja 26. in 27. julija ameriški film »NA MORILCEV SLEDI«.

KINO MAKOLE

predvaja 26. in 27. julija francoski film »JULIETTE«.

Okrajni ljudski odbor jim je izrekel priznanje

Okrajni ljudski odbor Maribor je izrekel na skupni seji obeh zborov 8. julija t. l. priznanje vsem delovnim kolektivom iz mariborskega okraja, ki so lansko leto dosegli uspehe pri razvijanju proizvodnje in pri povečanju narodnega dohodka.

V zahvalni okrožnici, poslani vsem občinskim ljudskim odbo-

Kako si Tevžek pomaža, ko išče „pravico“

Ljudje umirajo zaradi najrazličnejših bolezni, od dojenčka, ki je komaj zavelkal pa do onemoglega in izčrpanega starčka; pač umirajo, ker je to zakon narave, kateremu se ne more izogniti nobeno živo bitje. Nekateri umrejo mirno, ne da bi smrtni boj pustil na njihov obrazu kakke posebne sledove, za nekatere pa je »poslednji boj« zelo težak in neredko se zgodi, da kateri odtrpe s široko razprtimi usti, iz katerih se je izvil še zadnji bolesten vzdih. Pogled na takega od boleznih izmroganega mrliča, ki mu iz razprtih ust štrle orumeneli zobje ali le še škrlatne, vzbujajo marsikomu grozo. Zato običajno takemu, ko ga polagajo na mrliški oder, usta zaprejo in mu glavo prevežejo s pripravno rutico ali ustreznim ovojem, podobno, kakor se nekateri obvezujejo ob zobobolu...

Nekateri, predvsem podeželski ljudje, imajo pred sodiščem precej strahu. Posebno ni lahko pri sruču človeku iz kakke zakonite vasi, ko je prvič pozvan v ta visoki hram pravice, bodisi kot obdolženec ali samo kot prič. Navadno taki novinci iščejo nasvetov pri starih, izkušenih znanih sodišč, da jim pojasnijo, kako se je tam treba vesti, kako odgovarjati, da ga sodnik ali nasprotnikov advokat s svojimi navzkrižnimi vprašanji ne spravi iz tira in v protislovja. Posebno aktivni pa so v dneh pred razpravo taki obdolženci ali tožeče stranke, ki bi radi na sodišču dosegli svojo pravico, dasiravno je dejansko resnična pravica na nasprotnikovi strani. V takih primerih ne manjka instruktaž in objubljani: »reci tako in tako, povej, da si videl

ali da nisi videl, saj ti ne bo zastoj« in podobno. Če pa kljub temu priča pove po svoje, t. j. po resnici, je zamera do groba in povrh še očitek, da ga je nasprotna stranka podkupila. Včasih so tudi uspešne grožnje nasprotnikom pričam in še vrsta drugih stvari, ki se jih poslužujejo nekateri, ki imajo opravka s sodiščem.

To dvojje, kar sem napisal, nima dejansko nič skupnega in tudi nikoli ne bi imelo, ako bi ne bilo Tevžeka in morda še katerega njemu podobnega, ki veruje in se še v sedanjih atomski dobi poslužuje vraž, za katere je prepričan, da mu pomagajo priti do »pravice«.

Tevžek je kmet, sicer delaven, skrben, če ne celo škrtav, vendar skrajno prepirljiv, zato tudi med sosedji ni priljubljen. V svojem četrstoletnem gospodarjenju je precej prigospodaril, mnogo od tega pa tudi zapravil po sodiščih in pri advokatih. V svojem življenju se je že mnogo praval, tožil je druge ali drugi njega zaradi dajanja preuzitka staršem, zaradi izterjave dediščine, večkrat zaradi spornih mejnikov, zaradi škode, ki jo je napravila sosedova živina, zaradi pravice do uporabe ceste itd. Večino teh pravnih je navadno dobil in le redki so bili primeri, ko mu je spodletelo. Ljudje o njem govore, da je v pravnih izveden kot lisjak pri kurah, vedo tudi povedati, da je takrat, kadar mu je v kaki pravdi posebno trda predla, poklical na pomoč tudi župnika s tem, da je plačal slovesno mašo v »dober namen«, ta dober namen pa je bil zanj srečen iztek pravde. On sam pa je bolj kot v vse drugo veroval v moč obveze,

s katero mrliču zavežejo usta. Ta rekvizit je imel vedno pri roki, zakaj rad je pomagal tam, kjer so imeli mrliča, če ga niso povabili, se je sam ponudil za nosača in ob polaganju mrliča z odra v krsto je tista obveza spretno izginila v njegovem žepu. Kadar pa je imel opravka na sodišču, si je namesto objuke ovil nogo s to obvezo in kadar je pred sodiščem govoril njegov nasprotnik ali nasprotnikova priča, je z vso težo svojega telesa pritiskal obvezo ob tla, ker s tem je nasprotniku »mašil« usta in res se je pogosto zgodilo, da se je nasprotnik zmedel in nič pametnega in konkretnega ni znal povedati. (V primerih, ko sta nezukani nasprotnik ali priča dobila tremo.) To ga je še bolj utrjevalo v veri o čudežni moči te obveze. Ni mi sicer znano, koliko časa je držal tak rekvizit in kdaj ga je bilo treba zamenjati in ali je bil uspešnejši od otroškega ali odraslega mrliča, ker to je Tevžekova skrivnost.

To svojo skrivnost je pred nedavnim hotel prenesti tudi na svojega sina, ki je bil pozvan na sodišče zaradi povzročitve in aktivne udeležbe v pretepu, povezanim s telesnimi poškodbami. Ko se je sin odpravil na sodišče, je moral obuti visoke čevlje, ker se v nizke čevlje, ki jih je navadno nosil, ni dalo stlačiti precejšnje »objuke«, ki mu jo je vsilil oče skupno s kopico »pravnih« nasvetov.

Kljub temu pa je sin bil spoznan za krivega in obsojen... Po njegovih izjavah soedeč ga je ta »neuspeh« strelnil in je upal, da ne bo nadaljeval očetove tradicije.

Franc Fideršek

Kč.

2. nadaljevanje

ODMEVI MARČNE REVOLUCIJE 1848 PRI NAS

(K septembrski razstavi Mestnega arhiva v Ptujju)

Ptujsko podeželje podpira slovensko petico

Iz Trstenjakove in Cafove korespondence (Ilešič: Zbornik Slovenske Matice 1905) je razvidno, da so se v ptujski okolici kmečki ljudje v precejšnji meri zanimali za vseslovenski program in mnogi so podpisovali vlogo dunajske »Slovenije« za zedinjeno Slovenijo. Tako piše Trstenjak 20. maja 1848 Josipu Murcu, da je podpisovanje slovenske petice »na pravilo v srci nemških naših mestjanov v Marburgu ino v Ptujju veliko serditosti«. O Miklošičevi deputaciji, ki bi naj prišla, tudi v Ptujju, tu skušala pridobiti podpisnike za slovensko prošnjo po zedinjeni Sloveniji, piše Trstenjak, da »v našem mestu do male malo simpatije našli, veliko več med ljudstvom, če bi vtegnili po kmetih potovati. Na nas Slovence vse merzi...«

J slovenski zastavi v Ptujju

O narodnostnem prebujanju v Slovenskih goricah govori še nek drugo poročilo v »Sloveniji« iz leta 1848. Dopolnilnik opisuje primicijo 6. avgusta pri Sv. Rupertu v Slov. goricah, ki je potekala čisto v narodnem navdušenju, ob plečolanju slo-

venskih zastav, dokaz »da je v teh krajih ptujščini« to slovo delo. V mraku so »dijaki ali visokošolci z mnogimi drugimi svati na ledini kolo igrali«. Popevalo »se je »po slovensko ino ilirsko«. 23 ditakov je sklenili »razviti zasta... Ostrove, v šenturbanski fari. Si«... kozi Ptuj in se ustavili pred stanovanjem D. Trstenjaka, ki ga pa ni bilo doma. Ptujski me»ani so govorili, češ da so hoteli dijaki dati zastavo Trstenjaku blagosloviti. Pravilo so tudi, da so dijaki hoteli priti do ključev od stolpa, kjer bi raztrgali nemško in razobesili slovensko zastavo. Iz Ptujja so dijaki krenili proti Urbanu in razvili zastavo na namenjenem kraju. Ptujске meščane je ta spreved zelo bodel v oči. Eden od narodnih stražarjev je ob pogledu na spreved celo rekel: »Jaz sem Slovenec, pa nečem Slov.»ec biti.«

Ban Jelačić v Ptujju

Njegove ime se pogosto omenja v dnevnih oktobrske revolucije na Dunaju, ko se že tretjič dvignejo delavci, študentje in del meščanstva v obrambo svojih pravic. Kot vemo, so vstali ti nižji sloji v revolucionarnem letu 1848 meseca marca, maja in sedaj oktobra, toda tokrat zaman, revolucionarne sile so bile premagane, vlada je izdala 7. III. 1849 oktobrano ustavo, ki pa jo je ukinil 34. dec. 1851 Bachov absolutizem.

Ban Jelačić se je v revolucionarnih dneh boril za koristi dunajskega dvora. Dunaj ga je angažiral v bojih z Madžari, ki so podlegli avgusta 1849 združenim avstrijsko-ruskim silam.

Drugič je došel v Ptuj Ban Jelačić 2. avgusta 1848, in sicer ob

treh popoldne s poštnim vozom. Vojaštvo mu je pripravilo slovesen sprejem, tudi trideset pripadnikov mestne garde ga je pozdravilo na Florijanskem trgu. Ban je stopil iz kočije in pozdravil navzoče v nemškem jeziku ter se zahvalil za pozornost. Po udaril je, da nima še nikakih zašlug, boril pa se je z besedo in dejanjem vedno za svobodo.

Hrvatje se ustavijo na Dravskem polju

Neki dopis od Drave v »Sloveniji« z dne 28. oktobra govori najprej o bodoči usodi južnih Slavjanov, za katere ne preostane drugo »kakor da iščejo svoje odrešenje, kjer je naravno in najbliže«. Korošci naj se pridružijo Kranjski, cela Slovenija pa naj se nasloni na »Hrvatstvo«.

Poročilo govori dalje, da so 20. in 21. oktobra počivali na Dravskem polju (pri Hajdini) » Hrvatje«. Bilo jih je okoli 16.000. »Red so držali vrlo dobro, plačali poštno. Terpelci nezmerno dosti od hladnih noči in deževja. Ptujčani so se, ko povsod neprijatelji Slavjanov, tudi pri Hrvatih skazali in vojakom clo za dnarje ne kruha dali, ali pa si drago plačati pustili. Vemo za takajšnje peke in mesare, katerim je ubogi Hrvat polovico in še več

čez navadno ceno reči plačati mogel... Na vogersko hervatski meji je vse živo. G. Nugent operira z vojsko od 8000 ljudi okoli Ormoža in Središča.

Vdor Madžarov proti Ormožu

»Slovenija« poroča, da so 8. novembra 1848 zjutraj prodrli Madžari preko ljutomerskih goric, čez sv. Miklavž, Bolfenk, Svetinje proti Ormožu, kljub zatrjevanju madžarskega poveljnika Perczela, da le-ti nimajo ničesar proti Stajerski. Med njimi in avstrijskimi vojaki je prišlo do spopada na nekem hribu na cesti med Vel. Nedeljo in Ormožem. Po treh urah so se Madžari morali umakniti iz Ormoža in Središča. »Ormož je narbolje terpel« — pravi dopisnik. »V školi, kjer so vojniki konak imeli, je bilo vse skervarjeno, vrsta sposekane, in velrnu učitelju vse popleneno in pokvarjeno; in tako se je godilo tudi pri več drugih hišah. Na Humu je bila ustreljena neka 18 let stara Marica Masten.«

Strah pred Madžari je imel velike oči. Tako so trdili nekateri, da so videli Madžare že na Polensaku, zato je vojaštvo zasedlo zgrehede čez Pesnico pri Dorpanu.

Za vsakogar nekaj zanimivega

Naj ostane med nami

60 = 120

Razprodaja parcel na Mesecu

Dva nenavadna dogodka, o katerih bomo pisali, kažeta, da je precej ljudi po svetu zajela nekakšna epidemija medplanetarnih potovanj.

Tako je že v začetku septembra 1955 generalni direktor španske turistične urada prejel prošnjo, naj dovoli ustanovitev potovalne agencije za medplanetarne polete. Prošnjo je podpisal novinar Jose Maria Bajon, strokovnjak za astronautiko.

Tedaj je bil videti Bajonov predlog smešen. Toda španski novinar je imel na razpolago dokaj

zanesljive podatke. Ko se je mudil v Parizu, je namreč obiskal znanega francoskega strokovnjaka za polete v vesolje prof. Ananov. Ta je mladega novinarja prepričal, da ni daleč dan, ko bodo ljudje lahko poleteli v vesolje.

Takoj po povratku domov je Bajon začel široko akcijo za prodajo vozniških listov za polet v vesolje. V kratkem času so prodali nad 3000 vozniških listov z datumom »Dan X leta 1974«!

Ko sta umetna satelita začela krožiti okrog zemlje, je Bajon pozval »potnike«, naj gredo na

specialni zdravniški pregled, da bi tako ugotovili, ali so sposobni za polet v vesolje.

Kaže, da se je temperamentni Španec malo prenažljal — predvsem zato, ker je datum odhoda še vedno daleč, pa tudi zato, ker mu španske oblasti niso dovolile ustanoviti agencije za medplanetarne polete. Kljub temu pa je Bajon že dal tiskati prve potne listke za polete v vesolje!

Robert Coles, bivši ravnatelj newyorškega planetarija, pa se je pokazal ne samo kot dober poznavalec nebesnih teles, marveč tudi kot dober psiholog. Domsilil si je, da ne bi bilo napak izkoristiti človeško nečimrnost in lakomnost in tako je začel prodajati — parcele na Mesecu. V časih, ko se pojavili oglasi, v katerih je pisalo, da je naprodaj zemljišče okrog žrela ugaslega vulkana Kopernik, ki leži na severovzhodni strani Meseca. Zemljišče je bilo poceni — dva do-

larja za hektar, vrh tega pa je »zemljiška lista« dala »lastniku« pravico do izkoriščanja vseh rudnin in naravnih bogastev (vštevši kopanje urana, pa tudi pravico do lova in ribolova!), kakor do drugih turističnih atrakcij. Coles je dal celo tiskati zemljevid ognjenika Kopernik z vsemi podrobnostmi...

Čeprav je vsakomur jasno, da gre bodisi za posrečeno šalo ali prevarantstvo, se je vendar že pred dvema letoma našlo v Ameriki nad 4000 ljudi, ki so za »mal« denar kupili dobro zemljišče na Mesecu. Podjetni gospod Coles pa si je sezidal udobno vilo — toda ne na Mesecu, marveč v New Yorku.

Ko pa sta jela okrog Zemlje švigati umetna satelita, so se »lastniki« parcel na Mesecu zbal, da bodo Rusi prej prišli tja kot Američani. In tako so se obrnili na svoje advokate, češ da jih je Coles speljal na led...

»Da bi te kolkija, kaj si apet tako nerazpoložen?« sem rekel Tonču, ko sem ga dohitel v Prešernovi. »Kaj gruntaš? Ali na sestanku na najvišji ravni?«

Obhodila sva križem vse mesto. Za tak obhod ni treba mnogo časa; Ptuj je majhno mesto, z ribniško reto bi ga pokrili, če bi bila le malo večja. Mimogrede sva opazovali, kako so ponekod kopali jarke za kanalizacijo, drugod tlakovali že utrjeno cestišče, urejali lokal za novo slaščiarno, za novo prodajalno čevljev, dokončavali dela v novi lekarni. Šla sva v park, od koder sva opazovala gradnjo novega mostu ter ujela nekaj kritičnih opazk upokojencev, ki so modrovali na klopi. Še po Rogozniški cesti sva jo mahnila, kjer zidajo nova skladišča, domov grede pa sva šla mimo novih blokov pri bolnišnici in se nazadnje povzpela celo na grad, kjer urejajo novo restavracijo.

»Lepo je vse to,« je razprodal svoje misli Tonč. »Saj se dela; ponekod novo, ponekod iz starega novo itd. A vsa ta delavnost me ne zadovoljuje. Tako počasi in leno gre vse naprej. Nikomur no-

čem delati krivice, saj to, kar sem videl slabega, so, upam, le izjeme. Le da je teh izjem mnogo preveč. Na primer novi most. Reklo se je, da bo potov do Dneva republike, no, sedaj govorijo, da bo še dobro, če bo do Novega leta. Vidimo, da uporabljajo pri mostu nov način gradnje s tako imenovanim prednapetim betonom itd. O tom ne bom govoril, ker nisem strokovnjak. A vidim, da niso napravili mnogo več kot oba opornika in dela na obeh bregovih. Kje pa so dovozne ceste, kje most čez Studenčnico? Za ta dela so začeli podirati dve hiši in zid ob minoritnem vrtu. Kdaj bo vse to končano? Ali pa skladišča ob Rogozniški cesti. Že od rane pomladi sem jih grade, vmes se jim je začel podirati zid in so morali med gradnjo spreminjati načrte. Zakaj tako negospodarsko? Kdo bo vse to plačal?

Pa pustiva ta razpleljanja. Pripovedoval ti bom nekaj drugega. Kakor je moja navada, sem se pred nekaj dnevi že zgodaj zjutraj sprejel nekje v okolici mesta. Bil sem že malo utrujen in ker je bilo vroče, sem sedel v senco nad cesto. Na cesto sta prišla dva delavca, da bi nadaljevala z delom, ki sta ga prekinila prejšnji dan. Kopalca sta jarek. Pogledam na uro. Ti šment ti, saj je že četrta na osem, ta dva pa bi morala začeti prav gotovo že ob sedmih. (Zamuda 15 minut.) No, upam, da bosta vsaj zdaj krepko poprijela in nadomestila izgubo. Kaj še! Preden sta odločila suknje in si prižgela cigareto, je minilo še šest minut. »Frankček, pravi eden in se nasloni na lopato, si bil snoči še dolgo pri Brečnicu? Tudi oni se je naslonil na lopato in sta se precej izčrpano rešetala dogodke prejšnjega večera. Meni ni dala žitica miru. Vzel sem beležnico in pisal. Ta pogovor je trajal pet osem minut. A nista ga še povsem izčrpana. Nadaljevala sta ga med delom. Razumljivo je, da sta se zaradi zanimive snovi bolj pomaloma gibala. No, tega nisem pisal. Saj sta delala, kako je drugo vprašanje. To delo je trajalo 11 minut. Potem sta prišli mimo dve ženski. Ti,« je rekel eden, tista na tej strani pa mi je kar všeč. Le poglej, kako lepo postavilo ima. »Motis se,« je odvrnil drugi, tista na oni strani je prikupnejša, kaj si sklep? Stala sta in gledala za ženskama. (Štiri minute.) Spet sta nadaljevala in delala prav korajžno. No, sem si mislil, zdaj bo pa šlo, zdaj sta se malo razgibala, zdaj bo šlo zares. Bil sem kar navdušen. Naenkrat: stop! (Pogledam na uro: 14 minut sta delala.) Prenehata in si prižgeta cigarete. Eden pravi: »Včeraj so potegnili iz Druve neko žensko. Si kaj slišel? Meni je pravila soseda. Ta dogodek sta obravnavala, dokler nista pokadila cigarete. (Sedem minut.)«

»Ali se ti ljubi, Tonček, ga prekinem. Sedeti v senči, opazovati delavca in z uro v roki zaposlovati njune odmore. Saj človek vendar ni stroj. Kaj si pa ti delal? V senči si sedel.«

Tonč se je nasmehnil: »Počasi, prijatelj. Prveč, jaz sem upokojenec in sem pošteno delal 40 let. Ne tako kakor ta dva. Drugič: če kaj delam in koliko delam, je moja stvar. Da človek ni stroj, je res. Vendar poslušaj moja opazovanja do konca. Poglej ta listek! Na njem je izračunano črno na belem: 60=120. Delavca sem opazoval dve uri, to je 120 minut. V tem času sta delala natanko 60 minut, zapisano pa imata 120 in tudi plačana bosta za 120, to je za dve uri. Reci kar hočeš, to da misliš. Ne trdim, da je povsod tako, zlasti ni tako po tovarnah in povsod, kjer je delo organizirano. A izjem je mnogo in preveč. Tako je, moj dragi Nanta. Zapiši!« Nanta Kukec

Zanimivosti iz Francije

Po zadnjem popisu prebivalstva v Franciji (leta 1954) je razvidno, da tvorijo žepi 52,1% vseh prebivalcev. V glavnem mestu Parizu je to razmerje še višje: 55,8%.

Od 19.220.000 delavcev je 6.680.000 žena, to se pravi več kot tretjina. Statistika pripominja, da vlada to razmerje v Franciji že 50 let, toda zadnje čase se je razširil krog ženske zaposlitve. Zdjaj ne dela več predvsem v tovarnah, ampak tudi po uradih in v šolah. Zanimiv je tudi podatek, da imajo žene štiri ure na teden krajši delovni čas kot moški.

V industriji in trgovini je 658.000 žena lastnic, delavk je 1.459.000, ladjarjev je 900, žena-astronomov 33, žena-šefov postaj

1952, 2 ženi pa sta nadzornici vinških kletih.

V prosveti najdemo med učnim osebjem licejev in srednjih šol 13.850 žena (proti 15.650 moškim), 296 žena je predavateljica na visjih šolah. Med študenti pa je takole razmerje: na pravu je 24,6% študentk, pri prirodoslovnih vedah 26,2% in na filozofiji 57,3%.

Od 35.000 zdravnikov v Franciji je 5.000 žena (ali 14%). Med diplomiranim medicinskim osebjem pa je odstotek višji (17%).

Vedno več avtomobilov

Na sestanku predstavnikov italijanske avtomobilske industrije v Turinu so ugotovili, da se je proizvodnja avtomobilov v letu 1957 v primerjavi z letom 1956 zvišala za 11 odst. Leta 1957 je italijanska avtomobilska industrija izdelala 350.000 avtomobilov, od katerih so jih izvozili 120.000, torej 34 odst. celotne proizvodnje. Značilno, da so največ teh avtomobilov uvozile Združene države

Ko je Napoleon III. postal francoski cesar, je dal tiskati nove bankovce, na katerih je bila nje-

Napoleon ni imel sreče

Amerike, čeprav njihova domača avtomobilska proizvodnja daleč presega potrebo.

Ob koncu leta 1957 je bilo v Italiji registriranih 1.650.000 vozil, kar pomeni, da je prišel 1 avtomobil na 30 prebivalcev.

V letošnjem prvem četrtletju je proizvodnja avtomobilov spet močno narasla, namreč za 26 odst. v primerjavi z istim obdobjem leta 1957. Od januarja do marca so izdelali 99.602 vozil, in sicer 91.507 osebnih avtomobilov, 5357 tovornikov, 604 avtobuse ter 2134 raznih drugih vozil. Izvoz italijanskih avtomobilov je v prvem četrtletju v primerjavi z istim obdobjem leta 1957 narasel za 67,4 odst. ter dosegel 57,5 odst. proizvodnje, kar pomeni nov rekord v italijanskem izvozu avtomobilov.

Pomen burmanskega »U«

Burmanska linena so čisto zelo nerazumljiva za tujce. Imen Burmanci ne podedujejo iz roda v rod. Tudi poročena žena ne prevzamejo vedno imena svojih mož. Mnoga burmanska otroška imena pomenijo na primer dan otrokovega rojstva. Poleh teh po »Maung« in »Ma« nekako odgovarjata našemu »gospod« in »gospa«, vendar je to čisto tudi navadno krstno ime. Predpone, pripone in zloge pridajajo večinoma glede na starost, položaj ter ugled osebe. Če je »Maung Saw Tin« starejši od 20 let ali malo premožnejši, ga imenujejo »Ko«. Če pa je že v letih in ima zelo velik ugled ter premoženje, dobi še predpono »U«.

Razpis

Po točki 6. sklepa delavskega sveta trgovine z mešanim blagom »NA-MA« v Ptuj z dne 26. junija 1958 se razpisuje delovno mesto za

majšjo trgovsko pomočnico

Pogoj: predpisana strokovna in šolska izobrazba. Rok prijave do 15. avgusta 1958. Nastop službe 1. septembra 1958. Plača po tarifnem pravilniku.

Prošnje vlagajte na naslov trgovine: »NA-MA«, Ptuj. Trg delovnih mladinskih brigad št. 4.

Preklic

Preklicujem žaljivke, ki sem jih izrekel v vinjenem stanju v gostilni Rozika, Ptuj, dne 22. julija 1958 proti tov. Antonu Koletniku iz Rogaske Slatine.

Zahvaljujem se mu za odstop od tožbe.

Konrad Rojko, Ptuj

ŽIVINOREJCI - POZOR!

Prodamo večje količine

ovsene slame

Interesenti se naj javijo v upravi. ZADRUŽNO PODJETJE VINARSKA ZADRUGA, PTUJ

Cvetje, ki ne usahne

Tirolski učitelj Paul Sappl se že več let ukvarja s poskusi, kako bi odrezano cvetje ohranil vedno sveže in cvetoče. Zdjaj mu je nekako menda uspelo. Notarju v Kufsteinu je izročil zapечатane zavojček s tremi prepariranimi telohi in narcisami, ki so taki kot bi bili pravkar odrezani.

In kako to napravi? S preparatom, ki ga je po dolgih poskusih in iskanju iznašel, namaže cvet na hrbtni strani, nato pa ga posipuje s pudrom. To traja sicer le nekaj minut, v seriji pa je le zamudno, zato bo doseganji postopek nadomestil z bolj praktičnim opravevanjem.

Razvoj televizije v ZSSR

Ministrstvo za komunikacije napoveduje, da bo v ZSSR do konca letošnjega leta že 20 televizijskih središč. V dveh letih pa bodo imela vsa glavna mesta in industrijska središča televizijske centre. Okoli teh centrov pa bodo zgradili avtomatske relejne postaje.

V evropskem delu ZSSR bodo uvedli emisije na ultrakratkih valovih, na področjih Daljnega vzhoda, Sibirije in srednje Azije pa bodo zgradili oddajne postaje na srednjih valovih. Leta 1960 bo imela SZ 75 središč za televizijo. Med njimi jih bo tudi več za barvno televizijo.

Oglasi in objave

Stanovanja

ZAMENJAM DVOSOBNO STANOVANJE S KUHINJO za enako v Ptuj. Jadranska 15, Ptuj.

Prodam

PRODAM 12 KUBIČNIH METROV SUHIH HRASTOVH DRV. Naslov v upravi lista.

NOV ŠTEDILOK prodam. Naslov v upravi lista.

RABLJENO TRGOVSKO OPREMO prodam. Jadranska 15, Ptuj.

Ševiba

LOŃČARSKEGA VAJENCA sprejem. Andrej Hernja, loŃčarstvo, Ptuj.

UPRAVNI ODBOR KMETIJSKE ZADRUGE ROGOZNICA

razpisuje na podlagi pravil zadruga ter sklepa upravnega odbora in v zvezi s 142. do 148. člena zakona o delovnih razmerjih mesto

finančnega knjigovodje

KZ Rogoznica.

Pogoji: primerna strokovna izobrazba s 3-letno prakso v finančnem knjigovodstvu.

Prošnje na razpisano mesto pošljite s podatki o dosežanem službovanju in strokovni izobrazbi v 8 dneh po objavi na upravni odbor KZ.

UO KZ ROGOZNICA.

DOPISUJTE V

PTUJSKI TEDNIK

OBVESTILO

Delavski svet Opekarnice Zobjek pri Ptuj obvešča vse prosilce za razne dotacije in podpore, da nima v svojih skladih nobenih sredstev in se prošnje ne bodo upoštevale niti se ne bo nanje odgovarjalo.

Delavski svet
»pekarne Zobjek pri Ptuj

Razpisna komisija pri Občinskem ljudskem odboru Ptuj razpisuje po členu 33. in 37. zakona o javnih uslužbenih (Uradni list FLRJ, št. 53/47)

MESTO UPRAVNIKA

ZAVODA ZA ZAPOSLOVANJE INVALIDNIH IN DRUGIH OSEB, PTUJ.

Pogoj: popolna ekonomska srednja šola.

Pravilno kolkovane pisemne ponudbe z dokazili o kvalifikaciji ter s kratkim življenjepisom in opisom dosežanih zaposlitev pošljite v 15 dneh od objave razpisa na naslov: Občinski ljudski odbor Ptuj, razpisna komisija.